

„Edinost“

Izhaja enkrat na dan, razun nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrta leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nvč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nvč.)

Telefon št. 870.

Edinost

Glasiló političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Posilana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogobu.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglasi je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Aktualna vprašanja.*)

Čitatelj lahko ugane, o čem hočemo govoriti.

O jezikovnem vprašanju pišejo zadnja leta novine, se posvetujejo zastopniki naroda, razpravljajo ministri. Ni čudo, saj se to vprašanje mora rešiti, a od načina, kako se reši, bo zavisna bodočnost monarhije.

Največa nesreča Avstrije so bili do sedaj in so še sedaj njeni ministri in njeni namestniki v pojdinih pokrajinah. Ali so to ljudje, ki imajo nekoliko dobre volje, a brez sposobnosti, ali pa nimajo ni dobre volje, ni sposobnosti — visoki gospodje, ki znajo od vsacega nekaj, a od vsega ničesar... Ali pa so nemški uradniki, ki znajo tisoč odvisnih malenkosti iz svoje stroke, dočim o velikih narodnostnih vprašanjih nimajo ni pojma... Taki ljudje niso vredni, niti da bi bili izvoljeni za pisarje onega odbora, ki bi imel izdelati nov zakon o jezikih.

Glavno vprašanje je: ima - li Avstrija ostati razdeljena (kakor sedaj) v kraljevine, nadvodine, vojvodine itd., ali pa se ima razdeliti po narodih (narodnostih, plemenih) v nove dele (okraje, pokrajine, departements)?

Ako pogledamo knjigo historije, da razvidimo, kako je Avstrija nastala; ako uvažimo, kaj pojedine pokrajine o sebi mislijo, kako individualno čutijo in koliko drže do svojega značaja, imena itd.; ako jemljemo v obzir češko državno pravo na severu ter hrvatsko-slovensko državno pravo na jugu: moramo se izreči — ne mené se za druge razloge — proti novemu razdeljenju.

Gre torej za to, da se izda nov zakon o jezikih za državo, kakor je razdeljena sedaj. Zakon za državo — zakon, ki ima z istim dnem stopiti v krepost v vseh pokrajinah, podeljuje vsem podanikom ista prava in nalagaje vsem podanikom iste dolžnosti.

Kakov naj bo ta zakon? Na katerem načelu naj bo zasnovan? Jaz sem to načelo že obrazložil v cenjeni »Edinosti« in v nekem drugem listu. Evo ga: v onih pokrajinah, v katerih se govori le po jeden jezik, je zadostno, da se to v zakonu pripoznava; v onih po-

*) Ta razmotrivanja spoštovanega gospoda avtorja pričobujemo, ne bi se v vsem identificirali z njimi. Uredništvo.

PODLISTEK.

Natakar, eno pivo!

Spisal Guy de Maupassant. — Prevel Rojanský.

Pogledal sem mu v obraz. Nabrana koža na čelu ter velike gube so pričale o njegovem življenju. Imel je velike obrvi, gosto brado ter dolge brke, ki so mu silile v usta.

«Res! Izgledaš mnogo starejši nego si! Gotovo te tlači kaka skrivnost!»

Odvrnil je: «Zagotavljam ti, ne! Star sem, ker ne zahajam nikoli na zrak. Nič ne uničuje človeka bolj, nego tako življenje, kakor je moje.»

Nisem mu mogel verjeti: »Morda si preveč ponočeval?»

Zmajal je z glavo ter odvrnil: «Ne, bil sem vedno pameten.» Pogledal je v plinovo luč ter menil: »Ako sem plešast, je tega kriv plin. Plin je najhujši sovražnik lasij — natakar, eno pivo! — Nisi žejen?»

«Ne, hvala! Ti me vedno bolj zanimaš. Od kdaj se tako zanemarjaš? To ni vsakdanje, to ni naravno. Za tem tiči nekaj posebnega.»

«Da, a to je že iz mladosti. Ko sem bil mlad, me je zadel hud udarec, ki mi je zagrenil vse moje življenje.»

«Kaj je bilo tedaj?»

«Hočeš vedeti? Tedaj! Se-li spominjaš se gradu, na katerem sem vzrastel? Saj

krajinah pa, v katerih se govori po več jezikov, naj se proglasi enakopravnost za dva jezika.

Nekoliko izgledov: v Solnograški in v Tirolu nemški jezik, v Trentinu italijanski, v Dalmaciji hrvaški, v Kranjski slovenski jezik, v Češki češki in nemški, v Galiciji poljski in maloruski, v Primorju italijanski in slovanski (slovensko-hrvaški jezik).

Morda bi bilo težko prodreti v vsem in vsakem, ako se obrni obstoječa razdelitev v kraljevine, nadvodine itd. Zato bi eventualno vendar bila boljša ona druga razdelitev v nove departements. Nikakor ne. Vendar priznavam, da bi ta poslednja razdelitev v nekaterih krajih mogla biti oni prvi v pomoč — da bi se druga razdelitev deloma mogla (ali morala) izvesti poleg prve. Ali, kam hočete n. pr. vreči nemško kolonijo v Kočevju, ako ste nemški jezik izključili iz Kranjske?! Kaj bi storili jadni Slovenci v Koroški, ako bi se v tej pokrajini nemški jezik proglasil jedinim? Meni se namreč zdi, da bi bilo neumno in bedasto, ako bi vsi kranjski uradniki radi kolonije Kočevje morali znati nemški, ali vsi koroški uradniki radi relativno malega števila Slovencev slovenski. Slovenski del Štajerske in Koroške naj pripade k Ljubljani, Kočevci pa naj pošiljajo svojega poslanca, kamor jim drago...

Kakov ima biti zakon, o katerem govorimo. Na to vprašanje smo odgovorili že poprej: jeden državni zakon za vse dežele, in ne toliko deželnih zakonov, kolikor je dežel. Ako bi se jezikovno vprašanje imelo rešiti z deželnimi zakoni, potem gorje Nemcem v Češki in Čehom drugje! Gorje Slovincem na Štajerskem in Koroškem in Slovincem in Hrvatom v Primorju! Ako bi se pa Avstrija razdelila v nove departements, tedaj bi bilo popolnoma opravičeno in pravično, da bi zbori pojedinih departements odločevali v jezikovnih vprašanjih v notranjem mej svojega okrožja.

Državni jezikovni zakon (na podlagi obstoječe razdelitve) bi moral izdati parlament na Dunaju. Parlament na Dunaju pa brzkone ne stori tega... Zato bo odgovornost vlade tem večja, ako izda zakon proti interesom pojedinih narodov in proti interesem monarhije. S pravičnostjo se imponira ljudem in svetu — tudi onim Nemcem, ki ne delajo za

si me obiskal pet ali šestkrat o počitnicah! Se-li spominjaš še mojega resnega očeta in molčeče matere?»

Svojo mater sem oboževal, očeta pa sem se bal, oba pa sem spoštoval, ko so ju spoštovali vsi. Vsa okolica ju je smatrala za gospoda grofa in gospo grofico; tudi naši sosede, Tannemarovi, Raveletovi in Bramevilovi so se klanjali mojim starišem.

Bilo mi je tedaj trinajst let. Bil sem vesel in zadovoljen z vsem, kakor vsakdo v takšnih letih.

Bilo je koncem septembra — nekaj dni pred povratkom na gimnazij — igral sem se v parkovnem grmovju, kar sem zagledal papa in mamo, ki sta se sprehajala v drevoredu.

Spominjam se, kakor da bi bilo včeraj. Tistiga dne je bil močan veter. Ves drevored se je klanjal pred vetrom ter tužno ječal.

Že rumeno listje se je gibalo kakor metulji po zraku, vrtelo se v krogu ter begalo, kakor drobne živalice, po drevoredu.

Temnilo se je. Ko sem zagledal stariše, sem šel za njima, da bi ju ostrašil.

Nekaj korakov za njima sem se prestrašeno vstavil. Moj oče se je jezno zadrhl nad materjo:

«Tvoja mati je norica; sicer ne gre tukaj za tvojo mater, temveč zate. Povem ti, denar rabim ter hočem, da podpišeš!»

Mama je odgovorila rezko:

Prusijo. Zato naj bi bil novi zakon, kolikor le mogoče, pravičen. S pravičnim jezikovnim zakonom se reši Avstrija iz velike nevarnosti ter uniči sanje Schönerejeve. S pravičnim zakonom bodo zadovoljni vsi Slovani in vsi ostali pošteni podaniki, ki so željni miru, dela in blagostanja. S pravičnim zakonom si more Avstrija pripraviti terén na Balkanu.

Ali more vlada izdati zakon o jezikih brez parlamenta, na temelju obstoječih temeljnih državnih zakonov od leta 1867.? More — in tudi brez njih, ako je pogodila svojo sveto nalogo in ako ima enerzije, kakor ima vojakov. J.

V Trstu, 27. avgusta 1900.

Strossmayerjev jubilej. Osrednji odbor za proslavo Strossmayerjevega jubileja je izdal proglas, s katerim pozivlje prebivalstvo v Djakovu, da na predvečer odlič svoje hiše s hrvatskimi zastavami in da s svečami in lampijoni razsvetli okna za časa serenade in bakljade. Na dan slavlja pa naj odlič hiše z zelenjem in cvetjem. Svojo deco, zlasti žensko, naj obleče v belo obleko, da bo proslavljenemu biskupu kitila pot iz dvora do cerkve. Proglas zaključuje: Nas Djakovčane je proslavljeni jubilar zadolžil za večne čase, kajti tu je povzdignil svojo veličastno cerkev in zbral v istej toliko sadu svojega svetlega uma in rodoljubnega čustvovanja, da nam je za vse čase, dokler bo sveta in vekov, zagotovil časten spomin v razvitju tudi hrvatske in posvetne umetnosti.

Politični pregled.

TRST, 27. avgusta 1900.

Šuklje — Šusteršič. Kontroverza med drž. poslancem Šukljem in drom. Šusteršičem je vzbudila precej pozornosti v vsem notranjepolitiškem svetu avstrijskem. Vzlasti se bavijo s to kontroverzo nemški in češki listi. Nemški listi izkoriščajo odgovor Šusteršičev v ta namen, da bi vplivali na prihodnje korake dra. Körberja. Izjave Šusteršičeve o čeških veleposestnikih in o deželni avtonomiji uporabljajo za konstruiranje dokaza, da je prejšnja večina definitivno razpala in da je

«Ne podpišem. To je Jeanovo premoženje, ohraniti hočem zanj ter nočem, da zapraviš kakor svoje.»

Tedaj se je papa, tresé se od jeze, obrnil, zagrabil svojo soprogo z eno roko za vrat ter jo začel biti z drugo roko v obraz.

Mamin klobuk je pal na tla, njeni lasje so se odvezali; poskusila je odbijati udarce, kar se jej pa ni posrečilo. In papa jo je bil še močnejše v obraz. Zgrudila se je na tla ter zakrila obraz z rokami. Papa pa ni niti tedaj odjenjal.

Meni je bilo, kakor da bi se zemlja pogrezala, kakor da se razdirajo večni zakoni. Bil sem iznenadjen, kakor o nadnaravnih dogodbah, pri velikih katastrofah, neumljivih rečeh. Bil sem ves iz sebe. Začel sem kričati na vse kriplje, sam ne vem zakaj, iz strahu, od bolečin. Ko me je oče zapazil, je vstal ter se spustil za menoj. Mislim sem, da me hoče umoriti ter sem bežal kakor zasledovana živina, kar divjaje čez grmovje.

Tekel sem morda eno uro, morda tudi dve. Bila je trdna noč, ko sem se vstavil; pal sem v travo, kjer sem obležal truden od strahu in neizmerne žalosti. Vso noč sem zmrzaval v travi, morda sem bil tudi lačen. Danilo se je. Nisem se upal ne vstati, ne hoditi, ne vrniti se domov; pobegniti nisem mogel, ker sem se bal, da srečam očeta, katerega nisem maral več videti.

Morda bi na vznožju hriba umrl od po-

ne bo nikdar več. Na podlagi te premise prihajajo seveda kaj lahko do zaključka, da bi bilo nezmislno, ako bi gospod Körber še jemal v svoje račune možnost, da se prejšnja večina, sestavljena iz desničarskih skupin, zopet vzpostavi. Če torej prejšnja večina ni mogoča, mora vlada — v tej smeri se giblje argumentiranje nemških listov — misliti na drugo večino. Sosebno se trudi s takimi »dokazi« glavno glasiló borzijancev in nemške plutokracije, »Neue Freie Presse«. O štajerskih nemških listih niti ne govorimo; ti pišejo, kakor vsikdar, ker drugače ne morejo: bornirano, neslan o. Pred vsemi se odlikuje »Grazer Tagespost« sè svojimi šalami in dovtipi. Se pač vidi, da gg. uredniki dobro poznajo fenomenalno — najivnost svojih ljubih štajerskih nemških čitateljev.

Kakor rečeno, »Neue Freie Presse« se trudi na uvodnem mestu, v političnem pregledu, entrefiletih, da bi dokazala gospodu Körberju, kako treba misliti na novo večino s povsem drugačno sestavo, nego je bila ona prejšnje. Razlika bi morala seveda sestati v tem, da se iz prihodnje večine izključijo Čehi. S Čehi bi seveda odpadli tudi Jugoslovani. Na njih mesto bi stopili prijatelji »Neue Freie Presse« in bi igrali v njej prvo vijolino. Drugo bi prišlo samo po sebi: Taka večina z nemško-liberalno prvo vijolino pa ne znači še zaključne točke v željah te gospode. Kdor bi kaj takega mislil, ta jih ne pozna. Nova večina, kakor si jo za sedaj žele nemški liberalci, naj bi bila le hrbet, po katerem naj bi -- s pomočjo mogočnih zvez, ki jih imajo v birokraciji, med visokimi vojaškimi dostojanstveniki in tudi v dvornih krogih — prišlo do pravega, čistega nemško-liberalnega režima, kakoršnjega smo imeli — z malimi presledki — od leta 1867 pa do 1879, v dobi, ko so se nemški liberalci gnetli okolo polnih loncev in so smatrali državo za svojo domeno.

»Neue Freie Presse« je v prvi vrsti do tega, da Šusteršičevim izvajanjam podaja več veljave, nego je v resnici imajo. V ta namen piše tako, da vzbuja domnevanje, kakor da je dr. Šusteršič še člen zbornice poslancev, torej ud prejšnje večine. Po takem bi bila njegova izvajanja odpoved na adresu Čehov, torej znak razsula prejšnjih desničarskih skupin. To zvijačo zavrača »Politik« od minole

manjkanja in lakote, da me ni našel gozdni čuvaj ter me s silo tiral domov.

Moji stariši so bili takšni, kakor po navadi; ni se poznalo, da je prišlo med njima do konflikta. Le moja mati me je karala: «Kak strah si mi napravil, ti malopridnež, vso noč nisem spala radi tebe.» Odgovoril jej nisem, marveč sem začel jokati. Papa ni govoril z menoj ničesar.

Osem dnij potem dogodku sem se povrnil na gimnazij. Tedaj, moj prijatelj, je bilo z menoj pri kraju.

Videl sem slabejšo stran življenja, boljša mi ni bila znana. Kaj se je zgodilo v moji duši? Kaka ideja je preobrnila moj značaj? Ne vem. A sedaj nimam več čustev, nimam več nobenega veselja, ne ljubezni, ne želje, nisem lakomen ter ne upam v ničesar več. Vedno vidim svojo mater ležati na tleh v drevoredu, ko jo bije moj oče v obraz z pestjo. Moj oče živi še. — Natakar, eno pivo!»

Prinesli so mu pivo, katero je izpil v enem požirku. Ko je pa segel po svoji pipi, se je tako tresel, da jo je razbil. Kakor v obupanju je rekel: «Glej, to je prava nadloga; prej nego obrabim zopet novo pipo, preteče mesec dnij!»

Zalučal jo je po sobani, ki je bila sedaj polna tobačnega dima in smrdečega zraka ter zaklicel v hipu: Natakar, eno pivo — ter novo pipo! (Zvršetek.)

sobote na uvodnem mestu. Rečeni list povdarja, da je že to nezmiselno, ako se v polemiki med dvema politikoma vidi še razsulo strank. Ali se nemški politiki ne dajejo med seboj? Baš med njimi je toliko menenj, kolikor glav. Ako se je Šusteršič — pravi »Politik« nadalje — izrekel proti deželni avtonomiji, s tem še ni ničesar dokazano proti prejšnji večini. Saj to je že davno notoriška stvar, znana vsemu svetu, da Slovenci niso prijatelji deželne avtonomije. Vzroki temu so tudi znani. Vendar so Slovenci ostali zvesti členi prejšnje večine, dobro vedè, da si sami ne morejo izvojevati zaželjene narodne avtonomije. Bój za narodno enakopravnost je ona vez, ki jih je spajala z desnico. Sploh pa je ves razgovor o bodoči večini le akademičnega značaja; še le potem, ko se parlament pokáže sposobnega za delo, postane vprašanje večine aktuvelno.

Tudi v svojih opazkah o vesti, da bo slovenski nižji gimnazij razširjen v viši gimnazij, se povrača praški list k dru. Šusteršiču. Na prigovarjanje nemških listov, da Slovenci nimamo niti knjig za srednje šole, daje »Politik« nastopni izborni odgovor: »To je nekako tako, kakor da bi komu, ki se hoče učiti plavati, rekli, da ne sme v vodo popred, nego bo znal plavati. Kdo naj piše knjige, ki so v šoli nerabne? Najprej odtežajo Slovincem pravo do učnih zavodov, zagotovljeno jim po državnih temeljnih zakonih, na katerih zavodih bi, brez siljenja učenja družega deželnega jezika, dobili sredstva za izobraženje v svojem jeziku; usiljujejo jim nemški učni jezik; a če se vsled tega ne izdajajo šolske knjige za neobstoječi slovenski pouk, pa se to navaja kakor dokaz za potrebo nasilnega nemškega pouka!»

Potem se »Politik« obrača do dra. Šusteršiča: »To je prava centralistiška logika. Gospodu Šusteršiču bi svetovali, naj razmišlja o tem. Potem sprevidi morda, da so centralistiški eksperimenti, kakor jih ravno slovensko ljudstvo občuti na živem životu, vendar še hujši, nego avtonomistiški eksperimenti, katerih ni in pred katerimi se le dela tako kakor bi se jih bali. Mi si ne moremo predstavljati, da bi bila to nesreča za slovenski narod, ako bi po »avtonomističnem eksperimentu« prišel v stanje, ko bi si vsaj na Kranjskem mogel urediti šolstvo po svojih potrebah.»

(Naše stališče nasproti deželni avtonomiji je znano, zato menimo, da ne treba, da bi je danes zopet povdarjali. Ured. »Edin.«.)

Čehi in vlada. Kakšen duh se polastuje mas češkega naroda, dokazujejo dogodki na večeršnjem taboru na gori Rip pri Roudnicah. Tu se je zbralo nešteto češkega naroda iz vseh slojev, in češki poslanci, med njimi dr. Gregr, so imeli navdušene govore proti vladi; posebno ostro so napadali isto zaradi jezikovnih predlog in nameravane delitve češke dežele.

Po taboru se je večina udeležencev podala v Roudnice. Bil je nepregleden sprevod. V sredini istega so nosili veliko črno zastavo z rdečim kelihom na sredi (tako je namreč znamenje Husitov). Naenkrat je pridrdral do zastave voz z okrajnim glavarjem in nekim drugim političnim uradnikom. Poslednji je vzel zastavonošo, da mu izroči prapor. Ko zastavonoša ni hotel ubogati, je uradnik skočil z voza, mu strgal zastavo iz rok, zlomil drog, a zastavo je vzel seboj; potem je voz kakor blisk izginil.

V ogorčenem narodu je vsled tega dogodka začelo seveda nevarno vreti. Ko so udeleženci tabora prispeli v mesto, se je v hipu zbrala velikanska množica demonstrantov pred poslopjem okrajnega glavarstva ter vsklikala besede, ki niso mogle biti baš prijetne zastopniku e. kr. vlade. Okrajni glavar je poklical močen oddelek orožnikov ter z njimi raznal demonstrante. Husov duh še ni izumrl v češkem narodu: s tem naj bi računali izvestni krogi.

Hrvatska in razstava v Parizu. Na pariški svetovni razstavi je bil te dni odlikovan znani hrvatski slikar-umetnik, g. Vlaho Bukovac. No, Madjari so stvar uredili tako, da na pariški razstavi Hrvatska nikakor ni bila zastopana kakor avtonomna, marveč kakor madjarska dežela in je tako tudi ime navedenega umetnika mej madjarskimi umetniki. V tem vidimo, kolika krivica se je zgodila Hrvatski, ker ni sama priredila in uredila svojega lastnega oddelka na pariški razstavi, kar bi narodu, kakor je hrvatski, pač bilo mogoče ter se tudi tu niso otrsli madjarskega jarobstva.

Tržaške vesti.

Imenovanje. Finančni minister je imenoval davčna nadzornika Valentina Marusića in dr. Ivana Morosinija višjima davčnima nadzornikoma za območje finančnega ravnateljstva tržaškega.

Narodne razglednice. Pišejo nam: Zadnji čas je slišati tu in tam oporekanja proti prodajanju narodnih razglednic na veseliceh. V »Edinosti« sem že parkrat čital pikrih opazk na naslov razprodajalk, oziroma prodajalec! Pripetilo se je celo slučajev, da je »inteligentna« gospoda osebno žalila gospice, ki žrtvujejo v gori omenjeno svrhu.

Moje mnenje je, da moramo biti hvaležni vsem onim, ki rinejo narodno blago naprej, a posebno hvaležni moramo biti onim, ki od čistega dobička odtrgujejo svoto za prekoristno družbo sv. Cirila in Metoda! Graje je vredno le usiljevanje, kar pa se dogaja le redkokedaj.

Oni, ki hoče kupiti, naj kupi. Ako pa noče, naj reče jednostavno: ne kupim — pa je mir besedi!

Ne samo narodne razglednice naj se prodajajo, ampak uvedli naj bi, ako le mogoče, tudi prodajo narodnih užigalic, katerih bi se gotovo prodalna stotine škatljice. Tako se razširja narodno blago proti tujemu in bi ostalo nekaj novčičev tudi za narodne šole. To je moje skromno menenje o tem — vprašanjeju?!

Škedenjske jeremijade — »Modus bibendi«. Gospod urepnik! Jaz bi Vam večkrat kaj pisal o naših škedenjskih razmerah, ali čemu naj bi pisal, ko si naši Škedenjci ne razbijajo preveč radi glave s čitanjem listov. Pač — »Piccola« že čitajo. Vsako jutro vidim zavoj »Piccolov«, ki prihajajo v našo vas. Malo je Škedenjcev — tudi narodnjakov — ki ne bi natanjčno vedeli, kaj je bilo v »Piccolu« zapisano. Večina njih je tudi prepričana, da čitajo same laži, ali čitajo vendar in so radovedni že dan poprej, kaj priinese »Piccolo« naslednjega dne. Kaj hočete, tako je in tako ostane menda tudi še precej časa. Slovani smo pač čudni ljudje. Te dni mi je pravil prijatelj, da v slovanskem Zemanu ni mogel dobiti ni enega hrvatskega časopisa, pač pa vse polno nemških. Pristavil pa je, da so v Zemanu kljub temu dobri narodnjaki.

Tudi pri nas smo praznovali predvečer cesarjevega rojstnega dne. Našim narodnim društvom iz več razlogov ni bilo mogoče udeležiti se slavnosti in korakati za godbo, najeeto od e. kr. poštarja. Čitalnica in »Gospodarsko društvo« tudi nista mogla razsvetliti in razobesiti zastav, ker so njihji prostori na jako neugodni poziciji. Ta pozicija je sicer na glavnem uhođu v vas, prav blizu znane Beničeve »lokande«. Ali to je baš zajec v grmu. V tisti »lokandi« je namreč taborišče Banellijevcev. To je bil menda vzrok, da nam je naš novi policijski nadzornik takoj o svojem prihodu v vas prepovedal razobešati trobojnice. Kako vendar naše slavne oblasti skrbje za razdražljive živce Banellijev, Spadonijev e tutti quanti, ki si hodijo v omenjeno »lokandi« hladiti svojo vročo italijansko kri.

Drugi vzrok, da niso društva nastopila, je bil ta, ker so se bali, da bi manifestacija bila preveč burna in bi s tem našim ljubim sodeželanom odpirali še zelo svežo »narodno rano«. Naše ljudstvo se o takih prilikah rado preveč razgreje in zabrede v sitnosti, kakor nas uči najnovejša zgodovina. Vsi ti razlogi so odločili za abstinenco.

Naše ljudstvo pa je vendar storilo svojo dolžnost.

Znano je, da je o zadnjih volitvah italijanska stranka sklenila s škedenjskimi cikorijski nekak »modus bibendi«. Takrat se je ta modus bibendi izborno obnesel, sedaj pa ne gre nekaj prav »ukup«. Pred volitvami se je pilo prav pošteno. Po izvojevanju zmagi pa je prišel befahl na vse krčmarje, naj delijo vino gratis in franko vsem žejnim grlom in gostilničarji so bili tako velikodušni, da so delili prijateljem in sovražnikom. Mnenje je bilo splošno, da vse škedenjske vodnjake in vodovode napolnijo s pristnim italijanskim vinom. Več pa naši škedenjski cikorijski tudi niso zahtevali.

Sedaj pa bi jim bil šel »up po vodi«, ako bi je bilo sploh še kaj v naših vodnjakih. Ali žal: sedaj nimamo ni vode, ni — vina! Naši krčmarji imajo sedaj — vruga v škatlji: nikdo noče plačati onega vina in nikdo noče nič vedeti, kdo da je izdal oni »befehl«. Nekateri njih že pridno tožijo, drugi pa pogoltnejo stvar — če tudi težko — da svojim prijateljem ne napravijo sramote.

Zdravo, gospod urednik! Prihodnjic pozdravim morda zopet našega velečastitega župnika!

Jeremija.

V spomin! Pišejo nam: Zopet moramo javljati o britkih zgubah ki nam jih prizadevlje neizprosna smrt. Tako nam je sedaj preminula vrla 19-letna narodna mladenka Terezija Osana. Pokojnica je bila vzgojena na strogo narodni podlagi (kar je pisec teh vrstic povdarjal že pred par leti, ko je napisal »spomin« po pokojnem jej očetu Blažu). Bila je pevka »Slovankega pevskega društva« in udinja »Delalskega podpornega društva«.

Ko je pisec teh vrstic svoj čas tožil, da skoraj vsa dekleta najraje govore laški, takoj se je pok. Režika oglasila zadržje, da ona ne govori nikdar laški, ako občuje z Slovenci! Taki stariši, taki otroci!

Pogreb blage pokojnice se je vršil večeraj ob 6. uri popoldne in je bil upravičeno veličasten. »Slovanško pevsko društvo« je bilo žalostinke. To društvo je tudi položilo vence na krsto. Vence je bil z belimi trakovi in napisom: »Slovanško pevsko društvo svoji pevkini«.

Lloydov parnik »Semiramis« je prispel prošle nedeljo s 56 potniki na krovu iz Alesandrije v našo luko ter se je podal v lazaret pri sv. Jerneju, da prestane karanteno. Med potniki sta dva Sudancea, ki sta spremila dve cebri, poslani v Evropo. O zdravniškem pregledu v soboto se je pokazalo, da ima eden teh Sudancev mrzlico, in sicer 38.6° C vročine. Zato so spravili Sudancea v bolnišnico v lazaretu, parniku pa so prepovedali izkrcanje. Bolnik se sicer počuti dobro. Cebra sta vredni 25.000 frankov.

Arretiranje umobolnega. V soboto zvečer so na borznem trgu arretirali 23-letnega mehanika Josipa Sancina iz Škedenja št. 102., ker je nekega sprehajalec udaril s palico po glavi. V ulici Tigor se je pokazalo, da se mlademu možu meša. Poklicali so zdravnika, ki je dal nesrečnega prepeljati v opazovalnico tuk. bolnišnice.

Samomor. V soboto popoldne so našli v bošketu Marijo Centis iz ulice Piccolomini št. 6. nevarno obolelo. Nesrečnica je bila izpila količino fenilne kisline. Poklicali so zdravnika z rešilne postaje, ki je pa mogel konstatirati le še smrt nesrečnice. Ista je zapustila štiri otroke. Vzrok samomoru so prepričani v družini. Truplo je zavod Zimolo prepeljal v mrtvašnico pri sv. Justu.

Poskušen samomor. V soboto popoldne se je v bošketu skušala neka neznana 40-letna ženska nsmrtiti s fenilno kislino. O pravem času je še prispel zdravnik z rešilne postaje, ki je nesrečnici podelil prvo pomoč ter jo spravil v bolnišnico.

Dražbe premičnin. V torek, dne 27. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Stazione 1 in Barriera vecchia 8, iončena posoda, papir in pohištvo; na Vrdeli 741, krave in prešiči; ulica Giulia 56, britve in škarje; ulica Poste 8, pohištvo; ulica Nuova 14 in Rossetti 15, gumatne stvari in oprema v zalogi; v ulici Rossetti 9, pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 26.9., ob 2. uri popoldne 28.0 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.7 — Danes plima ob 10-15 predp. in ob 9.20 pop.; oseka ob 4.3 predpoludne in ob 4.24 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Iz Dekani nam pišejo: Kakor lansko leto je tudi letos naše konsumno društvo, kateremu se je pridružilo tudi pevskobralno društvo, na lep način praznovali rojstni dan cesarjev. Ob 9. uri zjutraj sti se društvi udeležili sv. maše in sti kaj lepo odličili društvene prostore z narod. in ces. zastavami. Na večer pa so se sredi vasi na trgu prižigali bengalični ognji in godba je svirala. In povdariti moramo: da brezplačno. Po tej lepi manifestaciji na trgu smo šli v društvene prostore, kjer se je vršila pozno v noč lepa zabava. Godba je svirala le narodne skladbe. Razšli smo se z živo željo, da bi nam Bog ohranil cesarja in mu dal, da doživi oni srečni dan, ki prinese v Avstrijo — mir med narodi!!

× Povzeva pošta! Pišejo nam: Naš trgovec, gosp. V., je odposlal dne 25. junija nujno trgovsko pismo v Melinje v Dalmacijo. Iz Kotora je bilo pismo poslano

v — Piran (!), od Pirana v takozvani »Porto Rose« in od tam je po 41 dneh, srečno priromalo zopet v roke odpošiljalca!! Naši »Povzi« bi je bili v tem času oddali ne samo v Dalmacijo, ampak tudi na — Kitajsko!

Sedaj vprašamo: kedo je kriv na tej, za trgovca škodljivi nerednosti?

Drugi trgovec gosp. L. se toži, da je poslal sveto denarja na pošto — ker je pa bil na nemško-laški tiskovini, slovenski nadpis — so mu vrnili vse skupaj z opazko, da se ne sprejme! Dotičnik je šel potem sam v drugi poštni urad — in glejte: tu so sprejeli!

Gosp. ravnatelj prosimo, naj sedaj ko se je povrnil z dopusta, ukrene potrebno, da bi imela vsaka tobakarna vsaj nekoliko slovenskonemških poštnih tiskovin. Ako pa gospod poštni ravnatelj želi, da odpadejo vse pritožbe v tem zmislu, naj preskrbi trojezične tiskovine za vse kraje z mešanim prebivalstvom!

O večerajšnji slavnosti v Sežani prinesemo jutri nekoliko poročila. Za danes podajemo tu le besedilo »udano«-stne adrese, ki so jo podpisali županje sežanskega okraja ter jo izročili gosp. okrajnemu glavarju sežanskemu s prošnjo, da jo primernim potom odpošlje na Najviše mesto. Adresa ima na čelu letnici 1500.—1900. in se glasi:

»Presvetli cesar Fran Josip I.! Vase cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo! Premilostni naš gospod!

12. aprila t.l. je bil za nas k pokneženi grofiji Goriško-Gradiščanski spadajoče prebivalce Sežanskega političnega okraja preimenniten dan. Istega dne je namreč prešlo 400 let, odkar Goriško-Gradiščanska uživa srečo Habsburškega modrega vladanja.

V napovedani dobi napredoval je jako veliko naš politični okraj v gmotnem in duševnem oziru in to v največji meri vzlasti za praznslavne vladanja Vašega Veličanstva.

Polni hvaležnosti in neopisnim veseljem spominjamo se povodom današnjega slovenskega praznovanja gori omenjene 400-letnice in 70-letnega rojstnega dneva Vašega Veličanstva v Sežani zbrani občinski zastopniki, da bivamo pod mogočnimi peruti avstrijskega orla z izrazom lojalnega čustva udanosti in neomahljive zvestobe Vašemu Veličanstvu in Vaši praznovni dinastiji ter prosimo Vašo Cesarost, naj sprejme našo zahvalo za neizmerno milosti in blagonaklonjenosti, s kojimi Ste v teku Svojege slavnega vladanja obisipavali naš sivi Kras.

Iz dna svojih vestil sre vsklikamo:

Vsemogoči Bog podaljšaj dragocene dneve Vašega Veličanstva do najskrajnejše meje človeškega življenja v srečo in blagor tako nam, kakor celokupni državi!

Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja Avstrijo!

V Sežani, dne 26. avgusta 1900.

Vse občine Sežanskega pol. okraja.

× Roparji? Iz Marezig nam pišejo dne 26. t. m.: Marezige in bližnje vasice so nocej v velikem strahu. Spi malokedo. To pišem 10 minut pred polnočjo. Minoli teden je bil ukraden v Borštu (občina Marezige) prešič iz hleva. Sum je letel na tri ljudi, katere so videli ljudje prejšnji dan v bližini vasi. Izgledali so baje kakor cigani. Naslednje večere je bila postavljena straža, a poskusili so vendar na dveh krajih ukrasti prašiče. V noči od 24. do 25. pa jih je bilo že več, kakor se govori 30—50! Seveda je bila takoj alarmirana vsa vas. Lovili so roparje, a ti so se jim stavili nasproti z noži in revolverji. Gotovega še nise-n poizvedel, a govori se, da je bil pravi pravcati boj, mej roparji in domačini, kateri je trajal do štirih jutro. Nocej o mraku pa se je čulo streljati okoli Babičev in Rojcev, dveh vasi, oddaljenih pol ure od Marezig. Seveda se je nam takoj dozvedalo, da utegnejo biti znanee iz Boršta, kateri so obiskali tudi Rojce in Babiče. Da bi poizvedeli, kaj je, šel sem še z jednim možakom do Babičev, od kjer sem se ravno-kar povrnil. Tam je vsa vas pokonci in oboroženo je vse z vilami in puškami. Prišli so oni iz Boršta res najprvo k Rojcem in potem k Babičem in poskusili na več krajih ukrasti prašiče. Bili so menda samo trije, oblečeni v bele, široke hlače in s coklami na nogah. Bili so jako predrzni. Mej tem, ko sta hodila dva na jednem koncu vasi, poskusil je tretji na drugem koncu odpeljati prešiča iz hleva! Pri tem pa ga je zasačil občinski redar in ker je skočil oni proti redarju, je ta ustrelil in ga baje tudi ranil, a oni jo je kljub temu popihal. Iz vsega kar so dozdej storili, je razvidno, da

to to jako predrzni ljudje. ne kakor navadni tatovi, ampak pravi roparji. Zdi se pa ob enem, da jih žene k tem činom — lakota.

Čujem, da so oni ljudje baje bili pri istrski železnici, pa bodiši, da jih tam niso hoteli, ali da se jim ni ljubilo delati, in prišli so v našo občino ter pripravili ljudstvu velik strah.

Ko doznam kaj natančnejega, vam sporočim.

Vesti iz Kranjske.

* Mlada turistka. Minoli torek 21. t. m. zjutraj je bilo 16 turistov na Triglavu, mej njimi tudi osemletna hčerka ravnateljca g. G. Pirea, gospica Stana, ki je pač najmlajša izmed turistov, ki so dosedaj posetili triglavega orjaka.

* Vojaške vaje v ljubljanski okolici. Minolo soboto so v ljubljanski okolici pričele vaje domobranske divizije tretjega kora, katerih se udeležujejo 3., 4. in 5. domobranski polk, jeden topničarski polk, dva eskadrona husarjev in oddelek domobranskih ulancev. Ta divizija šteje 2 generala, 360 častnikov, nad 6000 mož in 580 konj. Vojski so nastanjeni po šolah, vojašnicah in v bivši cukrarni; častniki po gostilnah in privatnih hišah, konji pa po raznih hlevih v mestu. Dne 29. avgusta odide divizija h kornim manevrom na Notranjskem in bo za prepeljavo prtljage potrebovala 60 dvoupežnih vozov in za pripravo topničarjem dvanajst parov konj.

Stajerske vesti.

— Slavnostno odkritje spominske plošče dr. Kranjeu, pravniku, pisatelju in vseučiliškemu profesorju v Skalah pri Velenju bo dne 2. septembra. Slavnostni govor bo imel dr. I. Karlovšek iz Celja.

— Nemčurji na delu. Za dan 8. septembra je v Ljutomeru napovedana velika Slomšekova slavnost. Ljutomer je po ogromni večini slovenski, a okolica je popolnoma slovenska. Vendar je onih par nemčurjev, ki stanujejo v Ljutomeru, zagnalo strašen vik in krik v časopisju, češ: Ljutomer je nemško mesto in gorje, ako bi njega značaj hoteli onečastiti s slovensko slavnostjo. Revežem je menda prepoved sokolske slavnosti v Celju napravila sline. A te sline bodo morali repenčeži že pogoltniti, čeprav jim bo morda to napravljalo še težave v njih nemčurskih želodeh, ki ne morejo prebavljati ničesar, kar ne diši po nemškem nadvladju in terorizmu. Slavnost se bo vršila v krasnem logu pod veličastnimi hrasti, ki so dne 29. avgusta 1869. l. gledali prvi slovenski tabor.

— Zasramovanje slovenske narodnosti v celjskem nemčurskem novinstvu presega res že vse meje. Posebno čudno luč, ali bolje: senco meče na avstrijsko vladno zasmehovanje Slovencev in nekim celjskim nemčurskim listu, ki porogljivo našteva nevspehe stajerskih Slovencev v zadnjem času, kakor: »Potrjenje Stigerja celjskim županom, omejitev dimnikarskih delokrogov, imenovanje Nemea graškim višjim državnim pravdnikom, prepoved sokolske desetletnice, zadnja imenovanja, na tamkajšnjem okrožnem sodišču«. »Domovina« pravi, da celjski list vse to premleva s strastnim zadovoljstvom. A mi vprašamo, kaj znači to zasmehovanje? Ni-li to jasn dokaz, da so vsi našeti nevspehi stajerskih Slovencev tako gorostasna, vnebovpijoča krivica, tako pekoča zausnica, da to občuti celo nasilno, objestno nemčurstvo, katero v svoji nadutosti in krutosti izključno sebe smatra faktorjem, kateremu edinemu gredo vsa prava in vse gospodstvo v državi. In ni-li ta dokaz najkrutejša in najsrmatnejša zausnica onim, ki so poklicani v to, da vrše pravico, najčistejšo pravico vsikdar in povsod, ki stoji visoko nad narodi ter so izpostavljeni očem ljudstva?... Kako naj si to ljudstvo tolmači tako postopanje teh krogov, ki nasprotuje najprimitivnejšemu čustvu prava? Kaj pomenja to drugoga nego najsilnejšo demoralizacijo ljudstva, pred katero se kakor sneg pred solncem umikajo in izginjajo zaupanje, udanost in vera do avtoritete, ki je prvi pogoj naravnim in blagonosnim razmeram v vsaki državi. Naj bi ti visoki faktorji vendar že enkrat jeli spoznavati, kam je že dovelo in kam bi znalo še dovesti avstrijsko državo dosedanje postopanje njihovo. Sicer se nad njimi docela uresniči pregovor: Kogar bogovi sovražijo, njega udarijo s slepoto.

Razne vesti.

Novi tajni svétniki. Ministri baron Call, baron Giovanelli in dr. Piętak so dobili naslov in značaj tajnih svétnikov.

Loterija in smrt kralja Humberta. Kralj je bil dober človek. Zato so se mnogi nadejali, da se jim tudi po smrti ne izneveri, kakor se jima nista kralj-poštenjak in Garibaldi. Po smrti so stali ljudje v loterijo številke iz njiju življenja in srečni igralci so imeli 4250-kratni dobiček. Zato sti tudi sedaj, povodom smrti kralja Humberta, dve tretjini odraslega prebivalstva Italije napeto pričakovali vzdignjenja številke na loteriji. Trajanje življenja kraljevega je zloženo od številke 56, 10, 46 in 73. Te številke so obetale 60.000 kratni dobiček. Stavljeno je bilo na loterijo na milijone, ki so — izgubljeni. Nesreča je hotela, da so razun 10 bile vzdignjene številke za eno višje ali nižje: 55, 57, 72. Posebna slučajnost je tudi ta, da so bile številke dvignjene v Milanu, v čegar področje spada tudi Monza.

Loterijske številke, izžrebane dne 25. t. m.:

Trst	57	6	71	58	24
Line	9	17	11	40	25

Gluhost. Neka bogata gospa, ki je ozdravila od gluhosti in šumenja v ušesih s pomočjo usesnega bobnala dr. Nicholsona, je darovala njegovemu zavodu 75.000 gl. z namenom, da gluhi in nepremožni ljudje vdobijo brezplačno taka bobnala. Pisma naj se naslovljajo: St. 4660, zavod Nicholson »Longeotte, Gunnersburg, London. W.

Brzobjavna poročila.

Ustaja na Kitajskem.

DUNAJ 25. (K. B.) Ces. ladija »Marija Terezija« javlja o bolnikih, ki so bili ranjeni za časa obkoljenja v Pekingju: Kadet Boyneburg je dobil metek v čelo ter so ga morali operirati. Mornar Triscoli je izgubil vsled strela desno oko, mornarju Bačiću je del granate ranil levo ramo; za poslednje imenovanega ni več nobene nevarnosti. O poslaništvih v Pekingju nimamo nobenih nadaljnih vesti. Kabel Taku-Rhede-Čifu je od 21. t. m. izročen prometu.

PETROGRAD 25. (K. B.) »Ruski Invalid« javlja, da je poveljnik 14. konjeniške divizije, general-lieutenant V ul j a r s k i imenovan poveljnikom 2. voja in poveljnik 12. divizije pešcev, general-lieutenant K a r a s, poveljnikom 7. voja.

LONDON 25. (K. B.) Reuter javlja iz Pekinga dne 14. t. m.: Rešilna kolona je prispela o pravem času; bili smo skoro docela upehani. Predprošlo noč smo imeli hud boj s puškami, najhujši v vsej dobi obleganja; potem nas je Tsung-li-jamen, kakor že prej enkrat, skušal goljufati in uspraviti našo pazljivost, češ, da je naročil kitajskim četam, naj ustavijo streljanje. Ukljub temu: so Kitajci lokavo napali obnem anglezko, francosko, ameriško in rusko poslaništvo. Strašni hrup in ropot je trajal vso noč. Proti jutru smo začeli pokanje topov iz daljave; to nas je zopet osokolilo k nadaljnemu odporu. Kitajci so streljali na nas, dokler niso evropske čete stopile v mesto. Kitajci priznavajo, da so za časa obleganja zgubili 3000 mož. Dva meseca smo držali poslaništva v neprestanem ognju. Ves čas smo živeli le od riža in konjskega mesa. Ko so se približale zvezne čete, so Amerikanci napadli neka mestna vrata ter zvalili vse kitajske čete tječaj; vsled tega so Angleži lahko udrlji skozi vrata Šako, katerih ni nihče branil, ne da bi izgubili niti enega moža.

BEROLIN 25. (K. B.) Wolff javlja: Drugi admiral križarskega brodovja javlja dne 21. t. m. iz Takua: Kapitan P o h l t e se glasom zasebnih vesti nahaja že nekoliko dni v Pekingju. Dovažanje živl po reki Peiho je urejeno. Kapitan H e r t je 20. t. m. zjutraj prispel v Tungšuou ter je po kratkem odmoru odkorakal v Peking. Prvi pomorski bataljon je dne 21. t. m. prispel v Maton. Pripravljanje prevozov se je v ladijsču zakasnilo vsled slabega vremena. Tudi vozne živine je primanjkovalo.

LONDON 27. (K. B.) Reuter javlja iz Pekinga dne 19. t. m.: Danes so zvezne čete rekognoscirale. Poročajo, da oboroženi Kitajci ropajo na jugu in zapadu. Bengalski suličarji-konjeniki so našli v Huisu-u na jugozapadu dobro utrjeno četo, o kateri mislijo, da ji zapovedujejo najboljši kitajski poveljniki.

DUNAJ 26. (K. B.) Glasom brzobjavne vesti sta cesarski ladiji »Cesarica Elizabeta« in »Aspern« prispeli v Hongkong, kjer ostajeta tri dni; potem odplujeta v Shanghai.

BEROLIN 26. (K. B.) »Wolff« javlja dne 23. t. m. iz Tientsina: Japonske čete so zasedle nasip okoli notranjega dela prepovedanega mesta v Pekingju; palače se še niso polastile, nego čakajo naredb iz Tokia. Princa Ching in Vangvenskao sta baje skrita v Pekingju.

LONDON 27. (K. B.) »Reuter« javlja: General Darwart brzobjavlja dne 23. t. m. iz Tientsina: Dne 19. t. m. sem osem milj od Tientsina proti jugozapadu napadel s 1000 možmi ameriških, japonskih, avstro-ogerskih in angleških oddelkov kitajsko četo. Po boju, ki je trajal dve uri, so se Kitajci spustili v beg. 300 Kitajcev je padlo, 60 smo jih ujeli. Kakih 800 Kitajcev se je podalo proti jugu, močnejša glavna četa pa proti zapadu. Na naši strani je bilo 11 mož ranjenih. Zveze z okolico Tientsinsko so sedaj zavarovane. Kitajci počenjajo po vaseh grozovitosti. Našli smo več trupel z odrezanimi glavami. Iz bližnjih vasi prihaja dan za dnevom kakih 1000 ljudi v Tientsin. Tukaj imamo živl le še za mesec dni ter nastane v kratkem pomanjkanje živl.

PETROGRAD 26. (K. B.) Nasproti poročilom inozemskih listov iz Petrograda, da misli ruska vlada prepovedati izvoz sena, slame in rži, omenja ruska brzobjavna agentura, da ne ve ničesar o taki prepovedi.

Z ozirom na dogodke v vzhodni Aziji in izredne izdatke, ki so z istimi v zvezi, zviša ruska vlada potrošnino za žganje in špirit na 11 kopejk za stopinjo ali 10 rubljev za vedro čistega špirta, potrošnino za duhanske izdelke pa na 4 rublje od puda ali 10 kopejk od funta. To zvišanje je le začasno ter stopi dne 29. avg. v veljavo.

Ardijence pri carju.

PETROGRAD 26. (K. B.) Car Nikolaj je včeraj v Peterhofu sprejel poslanika južnoafriške republike dr. Leydsa, potem izrednega poslanika srbskega, generala Miškovića, in upravitelja srbskega poslaništva, polkovnika Kristića.

Vojna v južni Afriki.

DUNAJ 27. (K. B.) Včeraj je došlo semkaj 56 avstrijskih podanikov, ki so bili izgnani iz Johannesburga.

Trgovina in promet.

Uvod v nauk o trgovini.

II. del.

Trgovina z blagom.

Tretji oddelek.

Uloga denarja v trgovini z blagom. Kovani in papirnat denar.

(Dalje.)

Zlato in srebro primesi imenujemo čisto, s primesjo nečisto (neizdelano). Pravo težo kovanega denarja imenujemo brutto-težo; teža čiste kovine, ki se nahaja v kovnem denarju, pa je njegovo jedro (čista teža). Razmerje med jedrom in brutto-težo je čista vrednost. Isto izražamo navadno v tisočinkah n. pr. $\frac{900}{1000}$, ako je v 1000 delih zlata 900 delov čistega zlata, a 100 delov primesi.

Vrednota (valuta ital. = vrednost; standard, angl. = zastava, vzorec, novčeno merilo) pomenja ali kovino (n. pr. zlato), katero sprejemajo kovnice, da iz njega kujejo denar, ali pa tudi ves kovani denar in denarne listke, ki so v dotični deželi v navadi kakor sredstva plačevanja. O dvojni vrednoti govorimo, ako je istodobno v veljavi zlati in srebrni denar. Pravi dvojni vrednoti je pogoj, da je država potom zakonov določila razmerje med vrednostjo zlata in srebra ter naložila kovnicam in državnim blagajnicam, da preskrbijo komurkoli kovanje denarja iz obeh kovin, oziroma da mu zamenjajo zlati denar za srebrnega in narobe. Pokazalo se je pa, da se dvojna vrednota ne more vzdržati. Kovnice naprednih držav sprejemajo torej le zlato v kovanje denarja, da-si nekatere države (n. pr. Francija) niso še odpravile vseh zakonov, ki temeljijo na dvojni vrednoti.

Kovani denar, ki nam služi kakor računsko enota, je kovna enota, n. pr. krona, marka itd. Večji komadi so množine iste, manjši pa pododdelki. Časih je taka enota ob enem tudi glavni komad kovanega denarja n. pr. funt sterling.

Novčeno merilo določajo zakonske do-

ločbe o teži in jedru novčene ali kovne jednote.

V promet ne sme priti novce (kovani denar), ki bi ne odgovarjal docela vsem zahtevam zakona glede teže in jedra. Ker je popolna natančnost v tem oziru pri posameznih komadih nemogoča, dovolili so nekako pomotno mejo (remedij, toleranco) t. j. razliko od 1 do 2 pro mille (od tisoč); to je torej meja dopustnih pogreškov.

Imenska (nominalna) ali zunanja vrednost noveca je vrednost, za katero se novec v deželi izdaje sprejema in daja. »Dvajsetkronski komad« ali »petak« (petaka) pomenja torej številno vrednost dotičnega noveca.

Pravo vrednost, to je po teži določeno vsebino zlatne kovine, imenujemo kovinsko ali stvarno vrednost denarja. N. pr. 1 L. = 7.3224 g zlata.

Na stvarni (kovinski) vrednosti temelji kovni »pari«, t. j. zazaamovanje, koliko novecev ene vrste obsega istotoliko kovine, kakor določeno število kovanega denarja druge vrste. N. pr. 100 frankov je glede kovinske vrednosti enako 81 markam; kajti 1000 g zlata kujejo $344\frac{2}{3}$ frankov ali pa 2790 mark, kar odgovarja razmerju 100:81.

(Pride še.)

Zabavni vlaki južne železnice. Od 6. maja, do 14. oktobra tega leta bode ob ugodnem vremenu vsako nedeljo in praznik vozili zabavni vlaki z vozovi I., II. in III. razreda iz Trsta v Divačo in nazaj. Vlak bode odhajal iz Trsta ob 3.40 pop. v Nabrežino pride ob 4.16, na Prosek ob 4.35, na Opčine ob 4.44, v Sežano ob 4.56 in v Divačo ob 5.15. Vračal se bode iz Divače ob 9.10 zvečer, iz Sežane 9.23, z Opčin ob 9.34. Proseka ob 9.41, in Nabrežine ob 9.57, iz Grinjana ob 10.15, iz Miramara ob 10.21 ter pride v Trst ob 10.37. Cene za tje in nazaj o naslednje:

Trst-Nabrežina:

I. razr. 2.32 K. II. 1.10 K. III. 0.80 K.

Trst-Prosek:

I. razr. 2.90 K. II. 1.50 K. III. 1.— K.

Trst-Opčine:

I. razr. 3.44 K. II. 2.— K. III. 1.40 K.

Trst-Sežana:

I. razr. 4.60 K. II. 2.— K. III. 1.40 K.

Trst-Divača:

I. razr. 5.72 K. II. 3.20 K. III. 2.20 K.

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Velika zaloga
solidnega pohištva in tapecarij
od **Viljela Dalla Torre v Trstu**
Trg San Giovanni št. 5. (hiša Diana).
Absolutno konkurenčne cene.
Moje pohištvo donese sredo.

Zaloga in tovarna
pohištva vsake vrste
od
Alessandro Levi Minzi v Trstu.
Piazza Rosario 2. (šolsko poslopje).
Bogat izbor v tapetarijah, zrcalih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.
Cene brez konkurence.
Predmeti stavijo se na brod ali železnico brez da bi se za to kaj zaračunalo.

OBUVALA!
PEPI KRAŠEVEC
pri cerkvi Sv. Petra (Piazza Rosario pod ljudsko šolo)
priporoča svojo
bogato zalogo raznovrstnega obuvala za gospode, gospe in otroke
Pošne naročbe se izvrše v tistem dnevu. Odposiljatev je poštnine prosta.
Prilagamo vsako delo na debelo in drobno ter izvršuje iste z največjo natančnostjo in točnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se priporoča
Josip Stantič
čevlj. mojster

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nvč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 glđ. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nvč.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica Acquedotto 8
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Krème.

Potočnik Fran ima gostilno v ulici Irene št. 2., toči istrsko, dalmatinsko in belo vipavsko vino ter Steinfeldsko pivo vsaki čas mrzle jedi. Odprto vedno do polnoči.

Obuvala.

Rehar Peter ulica Riborgo št. 25. Velika zaloga in delavnica vsakovrstnega obuvala po naročbi.

Pekarne in sladličarne.

H. Stibiel Piazzetta S. Giacomo št. 3 (Corso) filijalka ulica Riborgo 15. ima veliko pekarno in sladličarno. Vedna zaloga vsakovrstnih tort, krokanov, konfetov, raznovrstnih sladčič v kosih in v skatljicah, finih biškotov, različnih likerjev in vin v buteljkah za poroke, birne, krste in druge slavnostne prilike. Vsakovrsten, vsak dan večkrat pečen fin in navaden kruh se razpošilja po pogodbi in naročilu franko na dom in trgovcem v razprodajo.

Jak. Perhauc Ulica Stadion št. 20, pekarna in sladličarna, svež kruh večkrat na dan, prodaja moke. Vsprejema tudi domači kruh v pečivo. Postrežba točna.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svoji kavarni »Commercio« in »Tedesco« ki sti shajališči Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Trgovci.

Fran Hitty Ulica Barriera vecchia št. 13 prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Oglje in drva.

Muha Josip v ulici del Torro št. 12 priporoča svojo dobro preskrbljeno zalogo oglja in raznega kuriva kakor premoga, koka, trdega lesa itd. Svoji k svojim!

Pohištvo.

Prva slovenska izdelovalnica in zaloga zaznovrstnega pohištva lastnega izdelka. Sprejemam naročbe po načrtu. Delo fino in trpežno, cene brez konkurence. Za množične naročbe se topla priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi v smislu gesla »svoji k svojim.« Andrej Jug v Trstu ulica S. Lucia 12 (zadej c. kr. deželne sodnije.)

Slovenec priporoča svojo veliko prodajnico in izdelovalnico vsakovrstnega pohištva in popraviljenje istega po cenah ki zadovolje gotovo vsakega gosta. Za obilne obiske se priporoča Ivan Cink, ulica S. Daniele št. 2.

V Gorici.

Civilni in vojaški krojač.

C. kr. privilegirani kroji vsakemu koj razumljivi krojiti

Martin Poveraj v Gorici na Travniku št. 22 I. n. ima izborna zaloga vsakovrste blaga za obleke iz inozemskih in avstrijskih tovarn in gotovih oblek, dežnikov in sobnih plaščev za vsako sezono. Vse po naj-novejši modi.

Voščene sveče.

J. Kopač svečar v Gorici ulica Sv. Antona št. 7 izdeluje sveče iz pristnega čebelnega voska. Za pristnost jamči s 2000 k. Za obilne naročbe se priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu.

Novoporočenci pozor! Velika zaloga vsakovrstnega pohištva, mebljev, okvirjev, ogledali stolic za jedilne sobe, blazin z različnimi tapetarijam, in pohištvo za elegantne sobe. Sprejemanje vsakovrstnih naročil v vso to stroko spadajočih del. **Anton Breščak, Gorica, Gosposke ulice št. 14.** Prodaja proti primerni varščini tudi na obroke.

Dr. JOSIP MARTINIS

doktor vsega zdravilstva in specialist za očesne bolezni

ulica Valdirivo št. 3, I. nadst. Sprejema na domu vsaki dan od 8 do 8^{3/4} zjutraj in od 1 do 2 popoldne in eventuelno od 4—5 popoldne.

Priporočaja se

pridnega sina iz poštene kmetske hiše, ki je dovršil 4. razred v Starem Trgu pri Ložu in v Ljubljani 5. razred, v trgovino v Trstu.

Več se lahko poizve pri njegovem očetu Ivanu Kraju posestniku, trgovcu in krčmarju ali pa pri učitelju Jakobu Žebre v Starem Trgu pri Rakeku.

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo vzbuja slast in odvaža lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 glđ., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

varilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stojčjo, postavno položeno varstveno znamko.

je staro, najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nvč., po pošti 6 nvč. več.

Glavna zaloga:

Lekarna B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“

Praga, Malastran, ogel Spomerjeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je ista tako prijetna in zdrava kavina pijača?

Zato, ker še vsi ne vedo, katere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava od bobove kave, ki skoz en ekstrakt iz rastline bobove kave pridobi le duh in okus bobove kave, ne pa njene zdravju škodljive lastnosti. Združuje toraj na dober način koristne lastnosti domačega sladnega preparata in preljubljenem okusom bobove kave.

Res je, da bo Kathreiner Kneipp-ova sladna kava v prid zdravju od milijonov ljudi in v stotisoč družinah vsaki dan použita, želeli pa bi bilo v korist vseh, da bi ta res družinska kava vsled njenih dobrih lastnosti, povsod in zlasti v vsaki družini se nahajala.

Kathreiner Kneipp-ova sladna kava služi sploh za primes k bobovi kavi, katere okus slašja in za uživanje mileje napravi. Dela kavi bolj ukusno barvo in odstrani znane zdravju škodljive lastnosti bobove kave popolnoma. Priporoča se z eno tretjino Kathreiner-ove kave in dve tretjine bobove kave začetni in polagamo na polovicovsake kave iti.

Neprecenljiva lastnost Kathreiner Kneipp-ove kave obstoji pa v tem, da se v kratkem času tudi popolnoma sama lahko pije, kar prav dobro tekne. Kjer se bobova kava popolnoma použiti prepove, je ta najboljšje nadomestilo in bo ženskam, slabotnim in bolnim osebam kot lahko prebavljiva, kridelujoča in krepujoča pijača priporočena.

Po zdravniških izrekih naj se rastujoči mladini, posebno mladim dekletom, nobeno drugo kavo uživati ne da. Skozi upeljava Kathreiner Kneipp-ove sladne kave, bo tudi v najmanjši družini veliko prihranjeno. En poskus zadostuje, da se ista stalno upelje.

Kathreiner Kneipp-ova kava se ne sme nikoli odprta prodajati! Prava je samo v znanih belih izvornih zavojih z podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko in z imenom »Kathreiner«.

Čestitam in se radujem z Vami na tako dobrem izdelku

piše odlični trgovec, gospod I. Prelog iz Trsta, prvi kranjski tovarni testenin: Znidarski in Valenčič v II. Bistrici. Original tega lista z dne 21. januarja t. l. vsakemu na ogled.

Pozor perice!

Perite

perilo, okrožnike, pohištvo, podove, stopnice itd. itd.

„ABLUVIA“

(milasta razkužljiva soda)

Na drobno se prodaja v vseh drogerijah in prodajalnicah jestvin.

Fran Wilhelm^{ov}

odvajajoči čaj

od

Frana Wilhelm

lekarnarja v Neunkirchen

(Spodnja Avstrija).

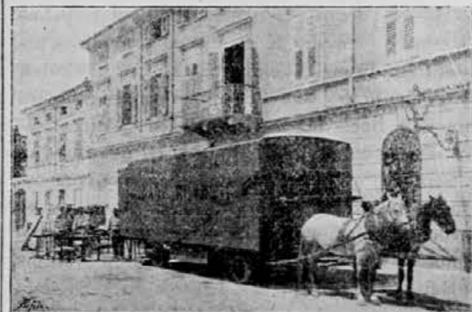
Se dobiva v vseh lekarnah v zavitku po 1 glđ. av. velj.

Nikaka skrivnost ni več,

da si napravi vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absint, Vermut, Ruski pelinovec, Češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, Česnjevec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštno nakaznico; po poštnem povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljavi pridenem navodilo kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, se cene mnogo znižajo.

Anton Rukavina

TRST - Via Belvedere št. 23. - TRST

Spedijska poslovnica

Gašpar Hvalič

v Gorici v ulici Morelli št. 12.

se topla priporoča Slovencev v mestu in na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje.

Nov zaprt voz za prevažanje.

Dostavljenje nepoškodovanega blaga se zagotavlja

FILIJALKA

BANKE UNION

V TRSTU

e peča z vsemi bančnimi in menjalnimi posli, kakor:

a) Vsprejema uplačila na tekoči račun ter jih brestuje:

Vrednostne papirje:

po 2°/₁₀₀ proti 5 dnevni odpovedi
- 2°/₁₀₀ - 12 -
- 3°/₁₀₀ - 4 mesečni -
- 3°/₁₀₀ - 8 -
- 3°/₁₀₀ - 1 letni -

Napoleone:

po 2°/₁₀₀ proti 20 dnevni odpovedi
- 2°/₁₀₀ - 40 -
- 2°/₁₀₀ - 3 mesečni -
- 3°/₁₀₀ - 6 -

Tako obrestovanje pisem o uplačilih velja od 25 oziroma 2. avgusta naprej.

b) Za giro-conto daje 2°/₁₀₀ do vsakega zneska; izplačuje se do 20.000 glđ. a cheque; za več zneske treba avizo pred opoldansko borzo. Potrdila se dajajo v posebni oložni knjižici.

c) Zaračuna se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si bodi uradnih ur.

Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za ta mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.

d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačljive pri vseh svojih zastopnikih.

e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

ki je ekonomična, zdravilna ter prihrani na času in delu.

Rabi se jo povsod namesto sode in mila.

Rabljiva tudi z morskovo vodo.

Navodilo, kako jo je rabiti in prodaja na debelo se nahaja v

ulici S. Caterina št. 5.